

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

"STRAŽA"

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Naročilna lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K
Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Št. 105.

Maribor, dne 11. septembra 1912.

Letnik IV.

Evharistični kongres.

Oči celega sveta se vpirajo na Dunaj: včeraj so se tam s prihodom papeževnega legata kardinala van Rossum pričeli veliki dnevi 23. mednarodnega evharističnega kongresa. Po večmesečnih pripravah so se včeraj na cesarskem Dunaju, ki se je ves oblekel v praznično obleko, začele slovesnosti v proslavo evharističnega Kralja. Cel svet, lahko rečemo, se bo v teh dneh zbral v naši ponosni prestolici in se bo poklonil onemu, ki je rekel o sebi: ego sum via, veritas et vita — jaz sem pot, resnica in življenje — pričujočem v svetem zakramentu.

Bog nas ljubi močno in prisrčno. Bog nas ljubi tako neizmerno, da je prišel iz nebes in se je v svoji veliki ljubezni nastanil v sv. evharistiji med nami, kjer bo ostal do konca časov. Bog nas ljubi tako nepopisno, da ni dal samo svojega življenja za nas, temveč da še sedaj vsak trenutek po sv. evharistiji tako rekoč obnovi smrt za posameznika. Bog nas ljubi s tako brezprimerno ljubeznijo, da se hoče v znak svoje ljubezni, kolikokrat le mogoče najtesneje združiti z vsakim posameznikom. O vsej tej veliki ljubezni nam govori sv. evharistija. Evharistični kongres pa nima drugega namena, kakor vglobiti vse ljudi v bistvo evharistije in jim začrtati posledice, ki izvirajo iz nje. Ljubezen Boga do nas ni brezpogojna, temveč pogojna: Jezus nas ljubi časno in večno, če tudi mi njega ljubimo v besedi in dejanju. Evharistični kongres ni nič drugega kot glasna in svečana pridiga vsoljnjemu svetu, da nas Bog tako neizmerno ljubi, da je v svetem zakramentu vedno med nami navzoč, da se za nas vsak dan žrtvuje in da se želi z nami najtesneje združiti, a da moramo mi to ljubezen vračati z enako ljubeznijo, če hočemo biti srečni časno in večno.

Mi Slovenci smo od nekdaj zvesti sinovi katoliške cerkve, od nekdaj vneti častilci evharističnega Jezusa. Ko je prišlo do nas vabilo h kon-

gresu na Dunaj, so se takoj odločili najboljši med nami, da se gredo poklonit svojemu ljubečemu Bogu, ter da gredo manifestirat pred celim svetom vročo ljubezen, ki plamti v srcih slovenskega ljudstva do Boga — kralja vseh vekov in vseh narodov. Lepo in častno je število Slovencev, ki so se že ali se še bodo odpeljali na Dunaj. Preko tisoč vrlih, odličnih mož, pobožnih mater, ponosnih fantov in zavednih deklet je poslala samo naša lavantinska škofija na cesarski Dunaj. Ko bo v nedeljo v veličastni procesiji slavil cel svet presveto evharistijo, ko se bodo klanjali pred kraljem vseh kraljev visoki in nizki, bogati in ubogi, sivolasi vladar in priprost državljani, ko bo vse prevečala ena misel, ena želja, bo tudi slovenski narod dostojno in primerno zastopan v zboru narodov.

Naj bi kongres rodil lepih in obilih sadov. Naj bi bil krepak korak naprej k vzvišenemu cilju svetega očeta Pija X.: omnia restaurare in Christo!

Dunaj, 10. septembra.

Po večmesečnih pripravah stojimo neposredno pred pričetkom kongresa. Danes v popoldanskih urah se pripelje papežev legat kardinal Van Rossum. Nad mestom že kraljuje kljub slabemu vremenu praznično razpoloženje. Povsod vidimo živahno vrvenje in sto in sto rok je na delu, da dokončajo zadnje priprave za slavnostne dni. Na Terezijinem trgu in na „trgu junakov“ so izrastle iz tal velikanske tribune, ki so odprte proti monumentalni stavbi zunanega dvornega vhoda in na širokem prostoru se dviga v zraku visok oder velikega oltarja. Raz hiše in visoke drogove plapolajo zastave in čajejo mestu praznično obleko. Posebno okrašena so poslopja, v katerih se bodo vršila zborovanja. Iz staroslavne zvonike cerkve sv. Štefana plapolajo velikanske zastave in njihove valjujoče in spreminjajoče se sence skrivnostno skačejo preko ponosne granitne stavbe. Veličastni, starodavni vhod krasi tempozelen draparija iz smrečja. Okrog Stefanovega trga in potem skozi Wollzele preko Stubenringa in ostalega „Ringa“ vihrajo neštene zastave. Tudi privatne hiše si že nadevujejo slavnostno obleko. Zlasti one, mimo katerih bo v nedeljo šla teoforična procesija, se sijajno okrašuje-

jo. Pestra, raznobojna bo slika, katero bo nudil Dunaj v teh dneh. In po bogato dekoriranih ulicah bo valovala 100.000 glava množica, zbrana skupaj iz vseh delov sveta, govoreča v najrazličnejših jezikih, toda enega duha in ene misli. Res, veličastna proslava sv. Evharistije. Samo katoliška cerkev, ki tako harmonično združuje vsa ljudstva, zbrani vse raznolikosti in vdihava enotnega duha ter enotnega svetovnega prepričanja, je zmožna prirediti tako svetovno ljudsko slavlje. Od tod v prvi vrsti onemogla jeza in škrtajoč srd nasprotnikov.

Sprejem papeževnega delegata.

Dunaj, 10. septembra 1912.

Ves Dunaj stoji že pod vtisom evharističnega kongresa. Tudi v mednarodna, znanstvena zborovanja je prišel nekak nemir. Ob 3. uri popoldne se mora vse končati; nihče noče zamuditi prilike, da je navzoč pri sprejemu papeževnega delegata. Ulice, po katerih pride delegat, so okrašene z zastavami in cvetličjem. Po teh ulicah je živo vrvenje in drvenje ljudi, ki opazujejo, kako se na celi tej dolgi poti, peš o no uro hođa, stavijo v špalir razna dunajska društva, kongregacije, zveze itd. Vmes pa marširajo s svojo godbo korajžno in veselo uniformirani dečki deških zavetišč. Že na meji države, na Pontablju, je bil pozdravljen kardinal-legat v imenu pripravljalnega odbora od grofa Thuna. Na meji dunajske škofije, Rekawinkel, se je vozil nasproti pomožni škof dr. Pflüger, ki je bil pred kratkim zaboden, a je že popolnoma ozdravel. Na Dunaj se je pripeljal kardinal-legat ob 3. uri 50 minut na zahodni kolodvor. Od tam se je peljal v cesarskem gala-vozu, ki je skoro ves v steklu in zlatu, skozi mesto Mariahilf do dvorne opere. Tam je čakal legat pod za to pripravljenim šotorom dunajski kardinal dr. Franc Ksaver Nagl, in župan dunajski, dr. Jožef Neumayer. Od opere do cerkve sv. Štefana, pa je stala v procesiji duhovščina, redovna in svetna, vseh mogočih škofij in vseh katoliških obredov. Tik ob šotoru so stali na eni strani škofje, rimsko-katoliški in grško-katoliški, na drugi strani pa zastopniki dunajske občine. Ob glasnem klicu „Hoch“ je stopil eminence kardinal-legat van Rossum iz voza s svojim spremstvom, ki se je vozilo v dveh drugih vozovih. Pevski zbor je zapel pesem. Nato je govoril kardinal Nagl v latinskem in nemškem jeziku pozdrav. Legat je istotako glasno in jasno latinski in nemški podal pozdrav sv. očeta cesar-

PODLISTEK.

Vzroki cerkvenega razkolništva na vzhodu.

Piše Al. Leben.
(Dalje.)

Po Focijevi smrti sta se sicer imenovani cerkvi spet spoprijaznili, toda čas ni več mogel doseči zaceliti odprtih ran, temveč krvavele so naprej, dokler se v XI. stol. niso zopet popolnoma odprle ter pokrile ves orijent. Vzrok temu je bil duševno omejeni; pa napuhjeni patriarh Mihael Cerularius, ki je zaničljivo sprejel papeževne legatate ter začel javno zasramovati zapadno cerkev; obdolžil jo je mnogih nepravilnosti — seveda po njegovem mnenju — kakor n. pr. da se je pri sv. maši rabil nekvašen kruh itd. Zategadelj je sam pretrgal vsa pogajanja z Rimom ter je v napačnem prepričanju osorno nastopil posredovalnim poizkusom. Ker so papeževi legati uvideli, da je ves njihov trud brezuspešen in da je vsaka sprava izključena, so nad Cerularijem in vsemi onimi, ki bi vero rimske cerkve zasramovali, izrekli izobčenje med sv. opravilom v cerkvi Hagija Sofija, 16. jul. 1054. leta ter zapustili pomilovanja vredno mesto.

Od tega časa naprej sta se rimska in orijentalnska cerkev razvijali vsaka zase, ker ni bilo nobene vezi več med njima: da celo kot nasprotnici sta nastopili druga proti drugi. Ko so se za časa križarskih vojsk Latinci polastili grške stolice v Konstantinopolu in so v divji ljutosti na barbarski način z ognjem uničili vse, ter niso prizanesli niti umetninam, takrat je Grke napolnilo sicer opravičeno in razumljivo ogorčenje do teh napadalec ter je tako silno vžgalo njih jezo do katoličanov, da še dandanes ne morejo pozabiti neznanega ponižanja, katerega so jim prizadeli okcidentanci.

Konstantinopolitanskim patriarhom pa se niso uresničile njihove sanje o bodočem orijentalnskem papeštvu, kajti

medtem ko se je moč papežev na zahodu razvijala tako lepo in nadejno, da je celo dosegla svoj višek, je ginevala slava konst. patriarhov od dne do dne, ker so vedno bolj in bolj lezli v odvisnost od cesarjev. Ti-le so jih poljubno in samovoljno dvigali na prestol in spet metali raz njega. In ko je Konstantinopol prišel v oblast mohamedanskih Turčinov, padla je čast patriarhov čestokrat dol do kramarskega blaga.

Pogin konst. cerkve popisuje v XVI. stol. nek oči-videc* z naslednjimi besedami: „Ne opaža se, da bi postala grška cerkev v tolikih minulih letih Bogu dopadljivejša in boljša, ni da bi bila v svojem razvoju pomnožena po svetnikih, temveč ona neprestano nazaduje ter se pogreza v nevednost, ko med predstojniki in voditelji cerkve ne vlada ničesar drugega, nego skopost, simonija, lažnivost, sovraštvo, sumničenje, trmoglavost, napuh, bahatost in druge nečastne lastnosti v toliki meri, da se niti sedaj, ko jedijo v poganski sužnosti, nočejo poboljšati in ponižati. Po kakem znanju sv. pisma in drugih svetih ved niti ne poprašuj! Učiteljev in propovednikov med njimi ne najdeš niti s svetilko, nasproti pa smatrajo za svojo veliko čast, če govorijo o papeževi herezi, da bi zakrili svojo nevednost . . . Ozmimo se na redovništvo. Tam ne najdeš ne pokorščine niti pravega strahu božjega, kajti kakor stekli drvijo proti volji predstojnikov okoli po svetu, da bi našli zadostno hrano. Vsak jasno vidi sedaj, da je le ime in senca preostala od tistega redovništva, katerega je ustanovil sv. Bazilij Vel., duh pa je izginil popolnoma; kajti mnogi zbežijo iz samostanov, dezertirajo, izvabijo pod krivičnimi pretevezami od ljudstva denar; in to se ne dogaja samo med navadnimi temveč tudi visokimi osebami . . . Gabriel, patriarh Achridonski, je prodajal kakor kak kramar, kateri v svoji kramariji izlaga svoje blago ter ga hvalisa, svete reči, male in velike abso-lucije od vseh grehov čisto po kramarsko.“

Vzrok razkola med obema cerkvama torej ni bil kakor pri Lutru razlika fundamentalnih cerkvenih nauk, temveč razlika kulture na zapadu in vzhodu, pomanjkanje krščanske ljubezni, nacionalno sovraštvo, človeška slabost, in kar je zlasti v poznejšem času obe cerkvi odtujilo drugo drugo,

namreč medsebojno nepoznanje, katero je rodila brezbriznost neprijaznost, da celo sovraštvo.

Mnogi poizkusi papežev, da bi cerkvi med seboj spoprijaznili, so bili sprejeti ali hladno ali cum rei negligentia, ali se sploh niso čisto nič vzeli v ozir ter so ostali tako brez vsakega uspeha. (Konec)

Narodni pritanej v Liliputu.

(Satira slovenska. Spisal dr. Leopold Lenard.)

(Dalje.)

— Vidite, pri nas delamo vse sistematično. — Vsak pesnik začetnik dobi v roke gotov vzorec iz del naših najboljših pisateljev prvakov, da po njem vežba svojo muzo. Tukaj na primer je vzorec šaljive vrste na mesec — rekel je gospod Harambaša in mi podal v roko košček papirja, ki je ležal na mizi. Vzel sem ga in bral:

Mesec kislo se drži
in zabuhel govori:
Bolno glavo imam,
ves obvezan kimam.
Kdo po nebu ropota,
da zaspati mi ne da?

Vidite, gospod, — rekel mi je gospod ravnatelj — to je vzorec za lahko, šaljivo poezijo. Pri nas gre namreč vse po gotovih vzorcih. Tu na primer imate spet uzor resne, veličastne poezije, — dal mi je v roke drugi listek z znanimi Prešernovimi verz:

Luna sije,
kladvo bije
trudne, pozne ure že.
Prej neznan
srčne rane
meni spati ne puste.

Mi preštudiramo značaj in sposobnosti vsakega pesniškega kandidata in potem damo vsakemu naloge, ki so zanj najbolj primerne, da tako najlažje razvije svoj talent. Samo s tako sistematično vzgojo se obvaruje naš pisateljski na-

* Hipacy Pocij in Antirissis po Likowskem, Unia Bezeska str. 69—70.j

ju, cesarski hiši, kardinalu, duhovščini, ljubemu dunajskemu ljudstvu in vsem narodom. Pribešedah „dunajskemu ljudstvu“ se je slišal glasen „hoch“. Župan Neumayer je povdarjal v pozdravnem govoru, da stojimo na zgođovinskih tleh. Tu pred „koroškimi vratmi“, se je odločil boj med takratnimi sovražniki križa, čigar znamenje ima Dunaj v grbu. Temu znamenju hočejo Dunajčani ostati zvesti in zato iz srca pozdravljajo zastopnika sv. očeta in se vesele, da se na Dunaju obhaja slavlje evharističnega Odrešenika. Kardinal-legat se je v nemškem jeziku zahvalil za prisrčen slavnosten sprejem. Veseli ga, da je bil Dunaj predzidje krščanstva, da si dunajsko ljudstvo tudi sedaj prizadeva, vcepiti blagodejno krščanstvo v srca mladine in jih širiti in utrjevati tudi v javnem življenju. Župan in delegatov govor je bil večkrat prekinjen z glasnim odobravanjem. Med sviranjem deške godbe se je nato začela pomikati procesija v krasno okinčano cerkev sv. Štefana, kjer je kardinal molil nekoliko časa pred Najsvetejšim. Potem se je čez Graben in Kohlmarkt vedno med špalirjem ljudstva peljal v cesarskih vozovih v cesarski grad, kjer bo bival kot gost našega cesarja. Cel spored se je izvršil v najlepšem redu in je bil imponujoč začetek evharističnih slavnosti.

Kardinal van Rossum pri cesarju.

Ob ½6. uri zvečer je bil papežev delegat van Rossum sprejet od cesarja v posebni avdienci. Kardinal je izročil monarhu lastnoročno papežovo pismo. Kakor izvem, bo jutri vrnil cesar kardinalu obisk v njegovih apartamentih v dvoru.

Papežovo lastnoročno pismo katoliški Avstriji.

Papež je izdal sledeče lastnoročno pismo na avstrijske katolike:

„K Našim ljubim sinovom, katolikom avstro-ogrske monarhije, zlasti onim staroslavne prestolnice, te odlične trdnjave krščanstva, ki hočejo podedovati slavo poživiti s tem, da se slovesno klanjajo Jezusu Kristusu v najsvetejšem zakramentu, se obrača pri tej mnogo obetajoči priliki naša misel in naša ljubezen. Z željo, da bi spomin na evharistični kongres ostal neizbrisljiv in da bi pripomogel ohraniti in pomnožiti vero in pobožnost, podelimo iz srca apostolski blagoslov.“

V Vatikanu 4. septembra.

Pij X. Iz zgodovine evharističnih kongresov.

Prvi evharistični kongres se je vršil v dneh 28. 29. in 30. junija 1881 v Lille na Francoskem, drugi od 13. do 17. septembra 1882 v Avignon na Francoskem, tretji od 5. do 10. junija 1883 v Liege na Francoskem, četrti od 9. do 13. septembra 1885 v Friburgu v Švici, peti od 20. do 25. junija 1886 v Toulouse na Francoskem, šesti od 2. do 7. julija 1888 v Parizu, sedmi od 16. do 21. avgusta 1890 v Antverpnu, osmi od 14. do 21. maja 1893 v Jeruzalemu, deveti od 25. do 29. julija 1894 v Reimsu, deseti od 20. do 24. septembra 1897 v Paray-le Monial, enajsti od 13. do 17. 1898 v Bruselju, dvanajsti od 7. do 11. avgusta 1899 v Lurdu, trinajsti od 4. do 9. sept. 1900 v Angers na Francoskem, štirinajsti od 3. do 7. septembra 1902 v Namur na Francoskem, petnajsti od 20. do 24. julija 1904 v Angoulême na Francoskem, šestnajsti od 2. do 4. junija 1905 v Rimu, sedemnajsti od 15. do 19. avgusta 1906 v Tournai na Francoskem, osemnajsti od 5. do 11. avgusta 1907 v Metz na Nemškem, devetnajsti od 9. do 13. septembra 1908 v Londonu, dvajseti od 10. do 14. septembra 1909 v Kolinu, edenindvajseti od 8. do 12. septembra 1910 v Monteralu v Kanadi, dvaindvajseti od 21. do 25. junija 1911 v Madridu in letošnji triindvajseti na Dunaju.

raščaj, da ne zaide na napačno pota in tako se bo kmalu uresničilo, kar je v pesniškem navdahnjenju videl nekoč Prešern, ko je zapisal besede:

O zlati vek zdaj muzam kranjskim pride!

Toda ta stolp sem vam pokazal za sedaj kar tako mimogrede. Zdaj se pa vrniva nazaj in ogledjva cel zavod popolnoma sistematično. Morava namreč hiteti in dobro porabiti čas, ker si imava ogledati tako veliko.

S temi besedami se je obrnil gospod ravnatelj Harambaša in šel po stopnjicah navdoh, jaz pa za njim poln pričakovanja reči, ki se mi bodo odkrile v tem skrivnostnem posloju.

Ko sva zavila okrog nekoga vogala, sem zagledal stati ob zidu majhnega človeka, šibke postave, rujavih oči in zagorele polti. Pogledal sem ga in zdelo se mi je, kot da bi ga bil že kedaj videl v življenju, a se nisem mogel spomniti kje in pri kakšni priliki. Obrnil sem se torej k vodniku z vprašanjem:

Zdi se mi, da sem tega človeka že videl, a se ne spominjam kje?

To je jako lahko mogoče, odvrnil mi je gospod ravnatelj — ker ta gospod je znan povsod kot slab denar. Ime muje se doktor Sempakje, zato ker je vedno sem pa kje.

Kakšno stališče in opravilo pa ima pravzaprav v vašem zavodu?

Pravzaprav nobenega. Od časa do časa prihaja prosit, da bi ga sprejeli v naš zavod, toda prisiljeni smo mu vedno z obžalovanjem dati na znanje, da nimamo zanj nobenega prostora v naši hiši. Priznati moram, da je sposoben človek za marsikaj in ničesar mu ni mogoče očitati, kakor to, da ne spada v nobeno kategorijo, na katere je razdeljen naš zavod. Saj boste videli sami, ko si bova ogledala posamezne oddelke. Za zasluženega rodoljuba nima absolutno nobene zmožnosti saj je samo 155 cm. visok in tehta 53 kg., ugleden rodoljub mora biti pa ali dolg in koščen ali pa kratak in trebušast, sploh mora s svojo zunanostjo na kakoršenkoli

Kakor kaže ta sporedba se je vršilo največ evharističnih kongresov na Francoskem. V zadnjih letih se je pa to spremenilo in se prireja evharistične kongrese po celem svetu. Je to veliko boljše in primernejše ker pride stem mednarodnost kongresa bolj do veljave in izraza. Evharistični kongres je skupna manifestacija in proslava evharističnega kralja katolikov celega sveta, za to tudi ne smejo biti take prireditve omejene na ozke meje ene države. Kakor doni čast in slava presveti evharistiji preko cele zemeljske oble in v vseh jezikih, tako se naj tudi kongresi vrše zapovrstno vsepovsod kjer prebivajo katoliki. Kongresi stem samo pridobe na veličastju in pomembnosti.

Letošnji kongres na Dunaju je prvi evharistični kongres v Avstriji. Brez skrbi lahko že rečemo, da bo eden najslavesnejših kar se jih je vršilo, če ne največjastnejši. Protektorat sivolasega vladarja in udeležba cele cesarske hiše pri nedeljski procesiji mu daje poseben blesk in sijaj.

Proti porotnim sodiščem!

Minuli teden se je vršil na Dunaju, kakor smo poročali kongres sodnikov, na katerem so bili zastopani poleg sodnikov iz Avstrije tudi sodniki iz Ogrske, Italije in Nemčije. Velik del svojih razprav je kongres posvetil porotnim sodiščem in izkazalo se je ponovno — kar je bilo itak že preje znano — da so sodniki po poklicu večinoma neizprosni nasprotniki porotnih sodišč, katere bi najraje kar odpravili. Ena glavnih napak porote je po mnenju sodnikov v tem, da se porotniki ne dajo voditi toliko od zakonov, kolikor od čustev. Ker pa sodniki dobro vedo, da na popolno odpravo institucije porote ni misliti, bi bili oni za to, da se jo kolikor možno utesni. Zato predlagajo nekateri, da se porotnim sodiščem odvzame sodstvo glede goljufije, detomora, uboja in tiskovnih stvari.

Kakor vse, kar je človeško, je pač pomanjkljiva tudi institucija porote. Ali tu treba pomisliti, da tudi sodniki po poklicu niso nezmotljivi. Pa tudi očitanje, da porotniki ne sodijo po zakonu, temveč po čustvih, ni nikak argument proti poroti. Naš kazenski zakon je že zelo zastarel in zato so porotniki tu, da spravljajo zakon v soglasje z modernim naziranjem. Nemožno je, da bi zakon računal z vsemi tisoči in tisoči slučajev, ki se pojavljajo v življenju. Nemožno je pa tudi, da bi zakon vpošteval posamezne individue. Zakon more le taksativno naštevati kazni, ki so določene za gotove delikte, ne da bi se pri tem oziral na osebo onega, ki je prekršil dotične določbe zakona. In vendar je splošno priznано, da dve različni osebi dostikrat ne zaslužita enake kazni za en in isti zločin. To so vse stvari, na katere se zakon nikakor ne more ozirati, ker, kakor že rečeno, ni možno računati z vsemi onimi tisoči slučajev, ki jih prinaša življenje.

Kolikokrat se dogaja, da človek, ki je bil sicer vedno pošten, prihaja vsled nesrečnih okoliščin v konflikt s zakonom! Ako je prišel tak človek pred porotnike, bodo ti pač znali vpoštevati vse okoliščine; in ker porotnikom pri njih pravorekih ni v dolžnost, da bi se ozirali na zakon, temveč jim mora biti merodajna le njih lastna vest, je jasno, da bodo vedno sedili, a ne vedno — obsojali. Nasproti temu mora biti sodniku po poklicu merodajen edino le zakon, in nič drugega nego zakon. Dočim je porotnik na porotni klopi človek, sodnik po poklicu ni drugo nego izvrševalec mrtve črke zakona.

Vendar priznavamo, da bi bilo potrebno, da se tiskovne delikte v slučajih, ko gre za privatne tožbe radi žaljenja časti, odvzame porotnim sodiščem. Rekli smo že zgoraj, da porotniki tudi na porotni klopi kakor sodnik ostaja le — človek. In kot tak se pač tudi na porotni klopi ne more popolnoma otrestiti strankarsko-političnih in narodno-političnih vplivov. Vsi procesi radi žaljenja časti potom tiska imajo navadno svoj izvor v politično-strankarskih ali narodnih sporih. Ker so pa porotniki večinoma priprosti ljudje, je pač težko zahtevati od njih, da bi se postavljali na strogo

način razodevati svojo notranjo uglednost. Popolnoma izključeno je torej, da bi si človek s tako zunanostjo, kakor je doktor Sementertje, zamogel pridobiti zasluženja za narod. V oddelek za narodne prvake tudi nikakor ne spada in nima zmožnosti niti da bi klobuk nosil za kakšnim narađnim prvacom. Saj ne zna niti dovolj krepko zakričati „gumpec“ ali „falot“, in sploh nima one narodnemu prvaku tako potrebne odločnosti v glasu in v pesti, ki mu zamore pridobiti ugleda in spoštovanja med našim vrhom, zavednim ljudstvom. Saj veste, da krepek glas in odločna pest sta tako velike čednosti, da zamoreta pokriti množino grehov notranje pomanjkljivosti in puhlobe. Med pisatelje ga tudi ne moremo dati, da ne govorim o drugih pomanjkljivostih, omenim samo, da ga ni še nikdo nikdar videl pijanega. Dali bi ga med časnikarje, toda žalibog ga niso spodili nikdar iz nobene šole, ni bil nikdar obsojen od sodnije, sploh nima onih lastnosti, ki so dandanes absolutno potrebne dobremu časnikarju. Med filozofe ne spada, ker ni ušel iz lemenata, za socialno delo ni, ker še ni pognal v konkurz nobene zadruge, za politikarja pa sploh ni, ker, veste, on zna tudi nekaj misliti. Saj ga imamo res odkritosrčno radi, in priznamo, da ima mnogo zmožnosti in silno radi bi ga obdržali v našem zavodu, toda žalibog res ni pri nas prav nobenega mesta. Zadnjič se je odprlo mesto v časnikarskem oddelku, toda morali smo sprejeti gospoda Porangeljčka, ker so ga vrgli že iz tretje latinske šole in ima torej gotovo več zmožnosti za časnikarja. Nedavno se nam je ponjnal doktor Sementertje, naj ga vzamemo da bo cepil drvo in pomival kuhinjsko posodo, samo da bi imel prostorček v našem zavodu, toda to pa spet ne gre, da bi on drva cepil in kuhinjsko posodo pomival. Raje naj ostane za celo življenje doktor Sempakje in se potika po svetu. V naš zavod zamoremo sprejemati samo ljudi, ki so izmodrani po kakšnem pri nas že sprejetem tipu. Jako nam je žal, v resnici zelo žal . . . mrmral je gospod ravnatelj kakor sam zase.

(Dalje prihi.)

objektivno stališče in se otreli vseh predsodkov. Saj so še celo med akademsko izobraženimi ljudmi le redki oni, ki bi se mogli povspeti na stališče stroge objektivnosti. ko se gre za spor med pristašem lastne stranke in političnim nasprotnikom. Tem manje pa je možno kaj takega zahtevati od priprostih obrtnikov in trgovcev. Zato je umevno, da bodo v takih procesih porotniki vedno dajali prav pristašu svoje lastne stranke. S tem seveda ne mislimo reči, da porotniki izrekajo namenoma krivične pravoreke, pač pa pravimo, da jih izrekajo le prevečkrat pod vplivom strankarskih bojev in sporov.

Zato bi bilo v interesu stvari, da se za tiskovne pravde radi žaljenja časti osunjejo posebni sodni dvori, v katerih naj bi poleg sodnikov po poklicu bili tudi prisedniki-lajiki.

Odločno pa se moramo izreči proti temu, da bi se porotnikom odvzeli vsi drugi tiskovni delikti. Kakor hitro bi bila odpravljena porota za vse tiskovne delikte, bi začeli zapirati urednike, da bi bili ti kar črni. Za vsako zaplenbo časopisa bi prišel urednik pred sodnike, ki bi ga seveda v največ slučajih obsodili. Danes se državna pravdnštva omejujejo na to, da list zaplenijo, dobro vedoč, da bi s tožbo pred poroto pogorela. Pred sodniki po poklicu bi se jim tega ne bilo treba bati, ker, če tudi so pri nas sodniki neodvisni, je ta neodvisnost več ali manje le na papirju.

Politični pregled.

Berchtoldova akcija.

„Birževija Vjedomosti“ izjavlja, da se velevalisti strinjajo s predlogom grofa Berchtolda, toda s pridržkom, da ne vplivajo na turško vladno vse velevalisti skupno, temveč da se to prepusti samo eni in pa da se reformna akcija ne omeji samo na Albanijo, temveč raztegne na vse ostale province evropske Turčije, zlasti pa na Macedonijo. Oba ta predloga je grof Berchtold baje že sprejel.

100-letnica prvega Napoleonovega poraza.

Rusija praznuje te dni stoletnico bojev z Napoleonom, bojev, ki so zadali smrtni udarec Napoleonu, ki je do tedaj veljal za nepremagljivega. Napoleon je bil pred 100 leti, to je leta 1812, na višku moči in slave. V Italiji, na Pirenejskem polotoku, na Nizozemskem in Skandinavskem so vladali njegovi podkralji.

Razni nemški vladarji s pruskim kraljem Friderikom Viljemom vred so bili zaprav le Napoleonovi namestniki. Velik del avstrijskih dežel je bil spravil Napoleon neposredno pod svojo oblast, a sam cesar Fran I. ni bil drugo nego Napoleonov vazal. Ker s svojo prvo ženo Josipino Beauharnais Napoleon ni imel otrok, se je ločil od nje in prisilil avstrijskega cesarja, da je dal njemu, sinu priprostege odvetnika s Korzike, za ženo svojo hčer. Vsa Evropa je trepetala pred njim v grozi in strahu. Le Angležem ni mogel Napoleon do živega, ker je Angležka imela tedaj na morju še premoč. Ker Angliji drugače ni mogel do živega, jo je hotel uničiti z gospodarskim bojkotom. Zato je odredil takozvani kontinentalni zapor, s katerim je bil angleškim ladijam prepovedan uhod v vsa evropska pristanišča. Tej Napoleonovi odredbi so se pokorile vse evropske države izvenz Rusije. To je končno dovedlo do tega, da je Napoleon Rusiji napovedal vojno. Vojni je v Rusijo pol milijona močno armado, ki jo je bil zbral v vsej Evropi. Poleg drugih manjših držav sta bili v tej vojni Napoleonovi zavezniki — hočeš, nočeš, moraš — tudi Avstrija in Prusija. Proti tej, pol milijona moč močni armadi je mogla Rusija postaviti nasproti le 250 000 mož.

Bilo je zato Rusom povsem nemožno, da bi se bili s to armado v odprti bitki postavili Napoleonu nasproti. Zato se se odločili, da bodo sovražnika le nadlegovali v manjših bojih. In res je prišlo le do dveh velikih bitk.

Prvikrat so se spopadli Rusi s Francozi in njihovimi zavezniki dne 17. avgusta 1812 pri Smolenskem. V tej bitki so bili Rusi poraženi in so se — pod vodstvom generala Kutuzova — umaknili z izgubo 12000 mož, dočim je Napoleon izgubil le 6000 mož.

Do druge velike bitke je prišlo pri Borodinu dne 7. septembra 1812, kjer so si pripisovali zmago toliko Rusi, kolikor Napoleon in njega zavezniki. Rusi pa so se kljub temu umaknili in Napoleon je imel svobodno pot v Moskvo, kjer je hotel — kakor se je bil odločil, — iz Kremļa diktirati mir carju Aleksandru I.

Grof Stürgkh.

Ministrski predsednik grof Stürgkh je bil večeraj, dne 10. t. m. sprejet pri cesarju v avdienci in mu poročal o položaju. Ta teden se bo vršil ministrski svet, ki se bo bavil z notranjepolitično situacijo. V pričetku prihodnjega tedna bo grof Stürgkh zopet prevzel vse posle ministrskega predsednika.

češko-nemška spravna pogajanja.

Češki cesarski namestnik knez Thun je imel dne 7. t. m. daljši razgovor z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom glede češko-nemških pravnih pogajanj. O poteku pravnih pogajanj se je izrazil knez Thun jako povoljno. — V nevarnost je spravil spravo Hoehenburger, ki je z nekim odlokom na sodišča razjaril vse Čehe. Tudi knez Thun je radi Hoehenburgerja nevoljen.

Poljaki in Rusini.

Med Poljaki in Rusini se neprestano nadaljujejo pogajanja glede preosnove deželnega volilnega reda za Galicijo. Rusini zahtevajo 30% mandatov za gališki deželni zbor. Poljaki jim prepuste samo 26%. Ni veliko upanja, da pride do sporazuma. V obče pa prevladuje mnenje, da bo gališki deželni zbor razpuščen in bodo poklicane na volilna mesta v deželi povsem nove osebe.

Naša mornarica.

Kakor znano se koncem septembra sestanejo delegacije za 1912, da pravilno rešijo proračun za to leto. Iz tega sledi, da mornariška uprava nikakor ne bo prišla z novimi zahtevami. Tudi za leto 1913 ni pričakovati pri političnem

in finančialnem položaju obeh državnih polovic posebne izpremembe v proračunu. Ker stopi prvi dreadnought v kratkem v službo ter grade že sedaj tudi ostale tri ladje te divizije, je skoro gotovo, da bodo padla tudi vprašanja glede namer mornariške uprave. O teh namerah govori generalni program mornariškega poveljnika, ki je bil predložen delegacijam leta 1911. Ta program zahteva, da se nadomesti vrsta „Monarch“ z moderno divizijo vojnih ladij. Nadalje je treba zgraditi še celo vrsto malih ladij in križark. Ker se od tedaj ni nič izpremenilo, bo mornariška uprava brez dvoma vstrajala na svojih zahtevah. Pri tem seveda igra veliko vlogo tudi samoljubje. Lord Churchill je pohvalil avstrijsko vojno mornarico kot upoštevanja vreden faktor, zato je treba vztrajati pri mornariškem programu.

Raznoterosti.

Odlikovanja. Cesar je podelil ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu veliki križ reda sv. Stefana, nadalje povzdignil domobranskega ministra Georgija v baronski stan in izrekel justičnemu ministru dr. Hochenburgerju svoje posebno priznanje. — Podpredsednika državnega zbora, poslanca S. L. S., Josipa Pogačnika, je povzdignil cesar v viteški stan.

Ministrskemu svetniku v ministrskem predsedstvu, dr. Žolgarju, je cesar izrekel svoje posebno priznanje.

Iz poštne službe. Prestavljen je na lastno prošnjo poštni asistent Jakob Mikula iz Št. Vida na Koroškem v Maribor.

Predstojništvo usmiljenih bratov v Gradcu nam naznanja, da je usmiljeni brat Jožef Majcen od reda pooblaščen, da nabira podporo za novo bolnišnico v Savinjski dolini.

Jaroslav Vrchlicky umrl. Češki pesnik Jaroslav Vrchlicky, o katerem smo poročali, da je nevarno obolel, je 9. t. m. ponoči v Dobožicah umrl. Rojen je bil l. 1853. V češki literaturi si je priboril eno najodličnejših mest. N. p. v m.!

Nadomestna deželno-zborska volitev. Ustavoverno veleposestvo je proglasilo Alfreda barona Moscona v Pišecah za kandidata za mandat umrlega poslanca barona Mayr pl. Meinhof.

Vspored za Čebelarstvo razstavo, katero priredil spodnještajersko čebelarstvo društvo ob priliki svoje deseti letnice od dne 15. do 19. septembra t. l. na vrtu gospoda veleposestnika Avg. Sušnika na Lavi pri Celju. V nedeljo, dne 15. septembra: Ob 9. uri dopoldne slovesna otvoritev razstave. Potem skupno ogledovanje razstave. Ob pol 1. uri opoldne skupen obed čebelarjev pri „Belem volu“. Ob 3. uri popoldne istotam v mali dvorani občni zbor „Čebelarškega društva za Spodnje Štajerko“. — Ob 8. uri zvečer velika veselica v veliki dvorani Narodnega doma. V ponedeljek in torek dne 16. in 17. septembra: Poučna predavanja na razstavnem prostoru. — Ogledovanje vzornih čebelnjakov v okolici. V sredo, dne 18. septembra: Poset kmetijske šole v Št. Jurju ob južni železnici. — Odhod z vlakom ob pol 4. uri popoldne. V četrtek, dne 19. septembra: Zaključitev razstave ob 3. uri popoldne. Razdelitev priznanj odlikovanj in daril. — Razpečevanje še ne razprodanih razstavljenih predmetov. — Vstopnina: za celi čas razstave za osebo 1 K. Za enkratni vstop za odraslo osebo 50 v, za dijake in vojake 20 v.

Vpisovanje na dunajskih visokih šolah. Vpisovanje za zimski semester se bo vršilo: na vsučilišču od 23. septembra do 10. oktobra, na tehnikah od 1. do 15. oktobra, na visoki šoli za poljedelstvo in visoki šoli za živinogojstvo od 1. do 14. oktobra; na akademiji umetnosti se začne vpisovanje 4. oktobra, v specialne tečaje pa 15. oktobra.

Grobovi iz rimskih časov. Iz Lipnice poročajo: Gmundenski profesor Wimmer je odkril na Golem vrhu („Gollikogel“ se imenuje nemški!) sredi lipniškega polja veliko število vojaških in ženskih grobov še iz časov, ko je tam stalo rimsko mesto Flavia Solvia. V grobovih je našel mnogo okraskov in orožja. Profesor Wimmer misli prihodnje leto izkopavanje nadaljevati.

Cena premógu se zviša. S 1. septembrom so povišali premogokopi ceno premoga, ki ga rabijo rodbine, na Dunaju za 6, v ostali Avstriji pa za 7 vin. pri 100 kg. Cen tvorniškega premoga ne nameravajo povišati. Udarjen bo torej zopet mali mož! Povišanje ni čisto nič utemeljeno in ni drugega povoda zanj, kakor da hočejo bogataši zopet delati večje dobičke.

Simultanska produkcija šahovskega mojstra dr. Milana Vidmarja se je vršila v soboto, dne 7. t. m. od 9. do pol 2. zvečer v navzočnosti številnega občinstva, ki je interesantnemu boju z velikim zanimanjem sledilo v neki ljubljanski kavarni. Gosp. Vidmar je igral sočasno z 21 nasprotniki ter je dobil 17 partij, izgabil 2, in sicer proti trgovcu Leopoldu Pevaleku in tehniku Francu Vagaji; remis pa sta dos. gla baron Artur pl. Wolkensperg in trgovec Ivan Krivic.

Škofjeločan — podkonzul v Ameriki. V Cleveland je prišel nov avstrijski podkonzul, domačin iz Škofje Loke dr. Viktor Krenner. Njegov oče je v Škotiji Loki znani tovarnar suknja.

Štajersko.

Sv. Lenart v Slovenskih Goricah. Naši liberalci so z velikim pompom ustanovili posojilnico pod naslovom: Glavna posojilnica Slovenskih goric. Ta zavod je v začetku dobil člane in marljivo podeljeval posojila, dokler so celjski liberalci pošiljali denar. Ko pa so te pošiljave izostale in so Celjani še celo zahtevali denar nazaj, je začela Glavna izterjavati posojila. Sedaj pa skuša na drug način priti do denarja, ker je menda uvidela, da izgubi vsako zaupanje,

ako bo še nadalje posojila izterjavala. Poslala je namreč vsem članom pozive, da naj doplačajo pri vsakem deležu K 9 in za ljubeznjivo pismo 50 vinarjev ter žuga, da, če ne bodo člani ubogali in do 1. oktobra plačali, morajo vrniti posojilo. Kaj je vzrok temu dopisom, če je mogoče suša v blagajnah temu kriva, bo gotovo pojasnil v „Nar. Listu“ g. dr. Gorišak.

V Ormožu! Mladeniška in Dekliška zveza v Ormožu nas vabite na svojo prireditev in Slomšekovo slavnost, v nedeljo dne 22. septembra. Pa ne samo to dejstvo, temveč tudi še nekaj drugega govori za to, da ta dan od blizu in daleč pohitimo v Ormož, — Kakor smo ravnokar izvedeli počastijo Ormož ta dan s svojim prihodom voditelji slov. kat. ljudstva; pride sloviti mislec in organizator dr. Krek, kateri je izza letošnjega občnega zbora Kmečke Zveze v zelo prijetnem spominu pri našem ljudstvu, a trn v peti vsem nasprotnikom verskih in narodnih svetinj našega naroda na Sp. Štajerskem, nadalje znani in občepriljubljeni govornik na mladinskih taborih dr. Hohnjec, ter več drugih. — Vrši se torej takorekoč ljudski tabor, katerega zaključek naj bo — ustanovitev „Orla“, za kar bo tudi govoril nemorno delavni predsednik „Štaj. Podzveze Orlov“ dr. K. Veršovec: Doba slovenskih taborov! Že predzadnji „Sl. Gosp.“ se je obširno bavil s tem. Pisec teh vrstic je imel pred kratkim priliko govoriti z odličnim starim možem, kateri še pomni osobito veličastni slov. tabor v Ormožu pred dobrimi 40 letmi. Udeležba je bila ogromna nad 10000 zborovalcev. Kot glavni govornik je poleg dr. J. Vošnjaka nastopil Bož. Raič, tukajšnji rojak, kojega mi je mož sledeče opisal: Raič je bil mož bistrega uma in jeklenega značaja, ter blagega srca; bil je tip pravega Slovenca. Njegov govor na taboru v Ormožu ni bil sicer učeno sestavljen, kakor to zahtevajo pravila, toda bil je poln prelepih misli in živega ognja, najbolj pa je zborovalce ganil njegov gromoviti glas, in stopivšemu na oder je tekla iz ust bujnogladka beseda, kakor o hudourniku šumeča voda s strme gore. Na taboru v Ormožu je osobito zagovarjal važnost slovenskih šol, ter budil slovensko mladino, naj bode stalno naša, namreč katoliška, značajna, narodna, naj nikoli ne ostavi slovenskega prapora in verskih svetinj.

Šmartno ob Paki. Županom tukajšnje občine je bil zopet izvoljen g. Martin Pirtošek, svetovalec pa gg. Franc Klančnik, Jožef Letonje in Franc Steblovnik. O hudem „klerikalnem“ prepiru, katerega je videl dopisnik v zadnjem „Nar. Listu“ v svojem alkoholnem deliriju, ni ne duha, ne sluha.

Mozirje. Izobraževalno društvo v Mozirju priredi v nedeljo 22. t. m. Slomšekovo slavnost in petletnico ustanovitve društva v prostorih hotela „Ilirija“ v Mozirju. Na vsopredju so govori, deklamacije, petje in godba. Svirala bo narodna godba iz Ptujja pod vodstvom kapelnika g. Franca Bračiča, sedaj gostilničarja v hotelu Ilirija. Za obilni obisk se priporoča Odbor.

Gornja Savinjska dolina. „Narodni list“ (štev. 29.) napada g. župana M. Jeraja na Rečici, češ, da se on čisto nič ne potejuje za pravice slovenskega jezika in da je celo pred sodiščem izjavil, da se morajo tudi nemški dopisi sprejemati in reševati. Ne verjamemo, da bi bila to resnica, ker je treba svete naše narodne pravice povsod, kjerkoli se nam iste kratijo, najodločneje varovati in braniti. Zato pozivljemo vse naše občinske urade, da se temu preziranj našega jezika kar najkrepkeje ustavljajo, ter zahtevajo, da oblasti ne prezirajo samovoljno nam po zakonu zajamčenih pravic. Kar pa zahtevamo od naših županov, to moramo toliko bolj zahtevati od našega učiteljstva, katero se s svojo narodno zavednostjo tako močno ponaša in katero mora tedaj tudi s tem večjo energijo nastopiti, ako vidi, kako se teptajo pravice slov. jezika. Pa ravno v tem oziru vlada med učiteljstvom neodpustljiva mlačnost in malomarnost. Znano je pač vsem in gotovo tudi g. dopisniku, da dobivajo šolska vodstva, kakor sploh vse učiteljstvo od šolskih oblastij le nemške dopise. In vendar do sedaj še ni bilo slišati, da bi se bilo učiteljstvo temu nezakonitemu postopanju uprlo, ali da bi bilo pri svojih zborovanjih pri katerih se toliko govori o narodnosti, sklenilo, da se na nemške dopise ne bo več oziralo ter iste kot nezakonite brez vsakega pomisleka zopet vrnilo. Tudi še nismo slišali, da bi se bil kateri šolski vodja toliko ojunail, da bi vrnil nemške dopise nerešene okrajnemu šolskemu svetu, ter zahteval, da se dopisuje slovenski, kar bi bilo pač vsakega učitelja sveta narodna dolžnost. Tudi nemškim nadzorovalnim zapisnikom še dosihdob ni prav nihče ugovarjal. G. dopisniku torej svetujemo, da s svojo „narodno odločnostjo“ poseže tudi v to tako žalostno protinardno zadevo. Skrajni čas je že, da se to nezakonito preziranje in zapostavljanje slovenščine od strani šolskih oblastij enkrat neha. Zgodilo se bo pa to, kadar bo imelo učiteljstvo nekoliko več narodnega ponosa, nego ga ima sedaj, ko se s istim sicer povsod postavlja, v dejanju ga pa prav nikjer ne kaže, temveč se slepo klanja raznim našim nasprotnikom, ki drzno kratijo in teptajo pravice našega jezika. Ne krivimo še nadalje pred temi ljudmi svojega hrbta, temveč povejmo jim odločno, da tega ne trpimo dalje. Od g. dopisnika torej pa trdno pričakujemo, da bo „neustrašeno“ povzdignil svojo krepko in gromovno besedo ter brezobzirno ožigosal to nenarodno početje našega učiteljstva ter od istega kar najodločneje zahteval, da zanaprej takoj zavrne vsak dopis, kateri se mu od okr. šol. sveta ne pošlje v slov. jeziku. Tako bo pokazal, da mu ni za osebno strankarstvo, ampak le za narodno načelo, katero je treba povsod in proti vsakemu zagovarjati in dejanski braniti. Pravice našega jezika morajo biti pač vsakemu svete, tembolj pa učiteljstvu, kojega dolžnost je, da že v mladem naraščaju budi in krepki narodno zavednost in odločnost. Kar zahtevate od navadno naobraženih županov, storite sami in pokažite, če vas je izobrazba res tako povzdignila, kakor mislite!

Čitalnica v Brežicah priredi v nedeljo, dne 15. septembra 1912 ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Brežicah gledališko predstavo. Uprižori se veseloigra v treh dejanjih „izbiralka“.

Primorsko.

Kraljevi komisar na Reki. Do meseca oktobra se morajo na Reki izvršiti volitve v mestni občinski zastop, pri čemer pa najbrž pride do suspenzije mestne občinske avtonomije. Če bo namreč izvoljen v občinski zastop bivši državnozborni poslanec Zanella kar se skoraj gotovo zgodi, odstopijo vsi člani večine. V tem slučaju bi vlada imenovala potem namesto župana kraljevega komisarja.

Pomol se je pogreznil. V Portorose grade že več mesecev nov pomol. Gradi ga neka laška tvrdka, ki je bila med ponudniki najcenejša. Pred kratkim se je ta pomol pogreznil v morje in le sreča je, da se ni pri tem ponešrečilo več ljudi. Splošna sodba o oddaji tega dela je, da merodajni faktorji niso upoštevali domačih tvrdk, ki so delo in razmere poznali, in po tem seveda tudi stavili primerne cene, marveč so oddali delo, ki je tolike važnosti, tujcu, laškemu podjetniku, ki vrh tega podobnih del še nikdar ni izvrševal. Avstrijski šlendrian! Kaj mar gospodom, ki vlečejo masne plače, kako se zapravlja denar davkoplačevalcev. Oni ne občutijo bremen, pod katerimi ječijo ubogi davkoplačevalci.

Vojska.

Mir baje že sklenjen?

Po zadnjih vesteh je mir med Italijo in Turčijo že sklenjen. Obe državi ste se baje že sporazumeli.

Nevarnost vojske na Balkanu.

Nevarnost, da izbruhne na Balkanu vojska, se še ni nič zmanjšala. Poročila so vedno resnejša.

Iz Zofije poročajo: Do nastopa Kamil paše, ki bo imenovan v širih tednih, bo Bolgarska končala z vsemi svojimi vojnimi pripravami. V bolgarskem vojnem ministristvu delajo z mrzlično hitrostjo.

Vojna uprava je pridržala v službi reserve, ki bi jih sicer morala odposlati domov 14. septembra. Bolgarska razpolaga sedaj z več kakor 80.000 možmi.

Na bolgarsko turški meji delajo okope ter spravljajo na mejo topove in streljivo. Vsak dan se vrše boji med obema obmejnim stražami.

Iz Belgrada poročajo: Tu presojajo situacijo zelo resno. Srbska vlada ne mara kaliti miru. Ker pa sta Bolgarska in Grška za vojno vneti, se boji srbska vlada, da bo morala ugoditi zahtevi naroda.

Razgled po svetu.

Napoleonova aodobnica. Na magistratu v Moskvi se je ogasila 106letna starka, Golubkova, ki je rojena v tulski guberniji in ki živi že 40 let v Moskvi. Starka je prosila, naj jo sprejmejo v listo še živečih sodobnic Napoleonovih vojn. Dokazala je vse svoje trditve z uradnimi dokumenti. Gospa Golubkova je imela 11 otrok, od katerih še živi en sin, ki je že 70 let star. Siarka je še zelo trdna, ima izvršten spomin, vidi brez očal, vendar pa je skoro popolnoma gluha.

Zrcala na cestnih križiščih. Iz Londona poročajo o novi napravi za varnost avtomobilov. Na cestnih križiščih v Londonu poskušajo postaviti na visokih drogih zrcala, v katerih se zrcalijo vse ceste, ki se križajo tam. Sofer vidi torej pravočasno, ali je cesta, po kateri hoče peljati, prosat ali ne. Tudi ponoči so ta zrcala zelo pripravna, ker se v njih pravočasno zrcalijo svetilke avtomobilov. O uspehih se bo moralo pa šele pozneje poročati.

Rabuka zaradi tobaka. V Zion City, III., je nastala pred kratkim velika rabuka. Mnogo neodvisnih delavcev iz tovarn je napadlo 200 zionskih mož in žensk, ki so bili zbrani za molitev. Moški in ženske so bili napadeni s palicami in drugim orožjem in je mnogo od njih bilo resno ranjenih. Takoj po tem napadu je dal nadzornik Wilbur Glenn Olfya, načelnik verske družbe, h kateri pripadajo Zionsci, zvonniti z velikim zvonom, in na 1000 mož, ki so člani te zionske družbe, se je zbralo v veliki dvorani, da se razgovarjajo, kako preprečiti daljne napade od strani delavcev neodvisnih tovarn, ki so se zbrali na cestah ter grozili, da bodo „izčistili mesto.“ Bati se je bilo drugega napada, ko je Oliva svoje pristaše pozval, da varujejo svoje žene in otroke pred „tobak kadečimi norci“, kakor je nazival delavce. F. M. Royal, ki je nekaj starejšina te tepene verske družbe, in Josip Bishop sta bila najbolj poškodovana. Oba sta bila tepena do nezvesti in boje se, da je Bishopova glava razbita. Nad 150 žensk, ki so se udeležile te molitve, je bilo do dobrega tepenih, navzlic vsem naporom od strani Olivovih pristašev. Do boja je prišlo zaradi tega, ker je nastal prepir med delavci neodvisnih tovarn, ki so se pred kratkim tu naselili, in med pristaši verske družbe, katero je ustanovil John Alexander Dowie. Pristaši te sekte so imeli vsak dan dvakrat javne molitve pred tovarnam neodvisnih delavcev, ki so bili po njihovem mnenju velikanski grešniki, ker so rabili tobak; eni so kadili, drugi nosljali in tretji žvečili. Ko so se pa dne 30. aprila zbrali zopet k molitvi, so jih možje napadli ter jih pretepli in zapodili Zionsiste iz tega dela mesta. Oliva, njih načelnik, pravi, da se bo bojeval do konca in tudi če izgubi sto mož, ker hoče na vsak način ustaviti rabo tobaka v Zion City.

„Straža“ je najuglednejši spodnještajerski list, torej inserirajte!

Dve gospodični

se sprejmeta s celo preskrbo na stanovanju. — Oglasi se naj pri trgovcu Alojzu Šumenjak, Tegethoffova ulica 57 v Mariboru. 195

Dijaki

se spremejo na stanovanje in hrano pri notarjevi vdovi Mariji Koser, Gosposka ulica 50, II. nadst. nasproti gimnazije v Mariboru. 194

Prodaja gospodarstva

obstoječe iz dveh hiš, vse v dobrem stanju; prodaja se z vsem skupaj, kar je obstoječega in potrebnega k poslovanju; leži tik glavne ceste dvajset minut od kolodvora. Več se izv. pri prodajalcu tega posestva. — Jože Ratej, Spodnje Poljčane, hišna št. 5. 191

Mlad mesarski in selharski pomočnik

želi dobiti sedaj ali pozneje službo v Mariboru, o obeh strokah, dober prodajalec, prijaznega vedenja. — Naslov: J. Miklavčič, Gorinčiče p. št. Jakob v Rožu, Koroško. 187

Kmetje hmeljarji!

2 sušilnici za hmelj sta na prodaj.

Obe sta srednje velikosti, torej pripravni za gospodarje, ki pridelajo do 15 stotov hmelja. — Sedaj ko je hmeljski čas za leto 1912 minul, sta zelo poceni na prodaj (prihodnje leto, tik pred novo hmeljsko sezijo, bi bile namreč dražje). Prekribite si sušilnico za mali denar pravočasno, da vam prihodnje leto ne bo treba nabaviti si nove in drage sušilnice. — Več se izv. v kolodvorski restavraciji v Žalcu, Štajersko.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaserja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dološlje popolnoma zastoni.

Varstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, križite strehe z asbestnim škrliljem . . .

ZENIT

ki je štirikrat lažji od opeke, zelo ličen, trpežen in ne drag.

ZAJEC & HORN, betonsko podjetje Ljubljana.

Hotel Trabesinger

v Celovcu

Velikovska cesta št. 5

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, zajamčeno pristna in dobra vina. Za zabavo služi kegljišče. — Po leti sedi na senčnatem vrtu.

Kot mesarski učenec

želi vstopiti dobro izobražen, 18 leten mladenič v Mariboru ali pa v okolici. Služil je že tri leta kot hlapec pri nekem mesarju in se je v vseh mesarskih poslih zlasti pa v nakupovanju živine dobro izuril. Pomaga tudi pri drugih poslih (na polju itd.) in želi poleg stanovanja in hrane malo plačo za obleko. Naslov: Greg. Zelchen na Ravnah p. Rožek, Koroško. 188

Franc Pleteršek

Maribor, Zaloga Koroška cesta 10. pohištva

Bogata zaloga poliranega, medlo poliranega pohištva iz trdega in mehkega lesa za spalnice, obednice, za kuhinjsko pohištvo, zaloga divanov, podstavk, žimnic, stolov in ogledal, otročjih postelj iz železa po zelo nizkih cenah. 83

Aparat za lotanje

kakor ga kaže



po-
stoj-
eča
slika

in kateri bi v nobeni hiši naj ne manjkala, se dobi pri **Zinauer & Co.**

281 **Sv. Jakob v Slov. gor.**
Cena s svincem in navodilom samo 5 K. Pošilja se po povzetju.
Jako priprosto! Zelo praktično! Nobena igrača!



Le pristna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva

voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

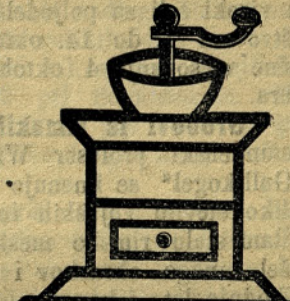
Steklenica 72 h.

V interesu vsih gospodinj!

Samo ti zabojski in zavoji, kateri nosijo kavni mlinček kot tvorniško znamko, vsebujejo nepreseženi, staroizkušeni „pravi Franck“ iz tovarne v Zagrebu.

Priporoča se tedaj: skrbna pozornost pri nakupu!

sl. tm 121/24576



Razglas.

V svrhu popravljanja mežnarije pri **Sv. Juriju** v Slov. goricah se oddajo zidarska, mizarska, ključavničarska, kleparska itd. dela.

Cena skupnih del znaša po ceni uradnih izvedencev 5860 K. Deli se odda skupaj ali vsako posebej. Natančnejši podatki in stavbeni pogoji so na ogled do 1. oktobra 1912 pri župnem uradu Sv. Jurija v Slov. goricah.

Sv. Jurij v Slov. gor., dne 9. sept. 1912.

Cerk. predstojništvo.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna

R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci na zahtevo poštne prosto.

„Slov. Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri „Ljudskem zavarovanju“. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod „Ljudsko zavarovanje“ na Slov. Stražo v Ljubljani. 171

Uljudno opozarjamo, da imamo v zalogi najboljša spodnještajerska vina vseh vrst, katera prodajamo sedaj po izjemno nizkih cenah, da se pripravimo za nakup novih vin. Opozarjamo pa čisto posebno nato, da prodajamo mi le **zajamčeno pristna štajerska vina**, medtem ko vinski trgovci razpečavajo slabejša ogrska in hrvaška vina pod imenom naših štajerskih. — Imamo tudi veliko, dobro uvinjenih transportnih in založnih sodov, katere oddamo po lastni ceni.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju,
registrovana zadruga z omejeno zavezo. 186

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica števil. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4¹/₂%, proti tri mesečni odpovedi po 4³/₄%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5¹/₄%, na vknjižbo in poroštvo po 5³/₄% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izven praznikov. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.